

**Pavel Hynčica, Analýza etnických poměrů a regionalismu
na severovýchodním Slovensku,
Praha, UE FF UK 2006, 69 s., přílohy, rkp. Diplomové práce**

Dlouhodobý Hynčicův zájem se soustřeďuje na etnologickou problematiku severovýchodního Slovenska. Je přirozené, že tento zájem nachází vyústění v diplomové práci.

Z textu studie je patrné, že autor již má zkušenosti s výběrem odborných témat a jejich zpracováním. Nelze zde zamlčet, že tyto zkušenosti získal už postgraduálním studiem politologie na naší fakultě. Není proto překvapením autorská vyzrálost při zpracování zvoleného problému.

Zmínit je nutné nejprve dobře volenou strukturu práce s vymezením předmětu, zhodnocením literatury, nastíněním teoretických otázek a vlastní analýzou etnické problematiky.

Cílem je studium etnické orientace obyvatel zvoleného regionu. Jádrem problému je diskuse a „boj“ protagonistů, stoupenců rusínské, ukrajinské a rusinsko-ukrajinské orientace.. Autor je teoreticky dobře vybaven, o čemž přesvědčuje nejen v úvodní kapitole, ale v celé práci vhodnou aplikací pojmového aparátu na příslušné situace.

Pavel Hynčica nepodléhá žádné z uvedených koncepcí, ale srovnává jednotlivé proudy. Sleduje shodu a rozdíly názorů na proces etnogeneze, resp. původ těchto skupin, rozebírá etnopolitické a historické aspekty, náboženské odlišnosti a nakonec šetří vědomí etnické a regionální příslušnosti obyvatel. V historickém průřezu od 19. století po současnost se konfrontují aktivity a osudy jednotlivých orientací (rusínská, ukrajinská, velkoruská) a zasazuje je do širších politických souvislostí. Proukrajinská a prorúsínská orientace nachází dnes vyústění v existenci dvou organizací: Svaz Rusinů-Ukrajinců a Rusínská obroda. Rusínské hnutí má specifickou politickou podporu, protože bylo prakticky po celé období socialismu pronásledováno a různě šikanováno a to zejména pro své náboženské orientace, totiž podporu řecko-katolické církve, která byla v 50. letech zakázána a znovu povolena až v roce 1968. Těší se podpoře i ze zahraničí, z USA a Kanady.

Autor si klade sám otázku, jak tedy to vlastně je, jedná se skutečně o dva národy nebo jde o národ jeden a Rusíni jsou subetnikem etnika ukrajinského. Poukazuje při tom na rozdílné politické postavení obou skupin za socialismu, na jedné straně pronásledování Rusinů, na druhé podpora ukrajinské orientace a ukrajinizace. Analýza jazyka a dalších stránek ukazuje na neřešitelnost situace a její rozporuplnost.

Rozdvojení skupiny potvrzují i statistiky, kterým autor věnuje jednu podkapitolu.

Autorsky nejosobitější jsou kapitoly X. Vědomí etnické a regionální příslušnosti obyvatel a kapitola XI. Regionální specifika severovýchodního Slovenska Založené na dotazníkovém průzkumu v obci Ubľa a ve Snině.

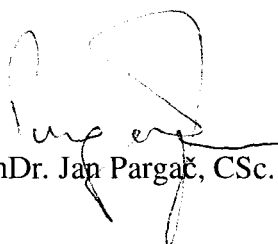
Dotazníky prozrazují ještě méně přehlednou situaci, než-li vyplývalo ze stanovisek etnických aktivistů. Ba dokonce zdá se, že etnické hnutí jednotlivých skupin jsou záležitostí několika aktivistů nebo „profesionálů“, že to není masová záležitost. Důležitější je náboženská vyhraněnost obyvatelstva a pocit regionální příslušnosti.

Předložená práce vyniká analytickou všestranností, objektivním nadhledem nad rozporuplnými názory a stanovisky a schopností je správně interpretovat.

Soupis literatury je vyčerpávající. Vytknou lze jen velmi stručné resume.

Domnívám se, že autor i v našem oboru prokázal schopnost odborné práce, píše čtivě a přehledně a se zaujetím pro zvolené téma. Práci je možno jednoznačně doporučit k obhajobě s návrhem hodnocení výborně.

Praha, 23. května 2006

PhDr. Jan Pargač, CSc.